

СӨ Национальнай бибилэтиэкэтэ
СӨ АТ «Олонхо Тыйаатыра»
Научнай-методическай уонна тас сибээскэ үлэбэ Олонхо киинэ
М.К.Аммосов аатынан Хотугулуу – Илинни федеральнай университет
Олонхо научнай – чинчийэр института
Хотугулуу илинни норуоттар тылларын уонна култуураларын института
Өрөспүүбүлүкэтээҕи Олонхо Ассоциацията

ОЛОНХО ДЬЫКТААНЫН ЫТЫТЫ БАЛАҤЫАННЫАТА

1. Уопсай балаҤыанньа

1.1 БалаҤыанньа Олонхо дыктаанын Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр ытыты сыалын-соругун, усулуобуйатын, бэрээдэгин быһаарар.

1.2 Олонхо дыктаанын ытыты сыала-соруга нэһилиэнньэ киэн аранатыгар анаар:

- олонхо тылын-өһүн ингэрини;
- олонхо тылын билиини чингэти;
- олонхо туһунан билиини кэнгэти;
- төрөөбүт тылынан таба суруйар таһымы үрдэти;
- сахалыы таба суруйуу үөрүйэбин сайыннары.

1.3 Дыктааны ытыты, бэрэбиэркэлээһин: улахан дьонно – бибилэтиэкэ үлэһиттэрэ; үөрэнээччилэргэ, устудьуоннарга - үөрэх, култуура тэрилтэлэрэ.

1.4 Дыктааны сааһыттан, идэтиттэн уонна үөрэбиттэн тутулуга суох баҕалаах барыта суруйар.

1.5 Үөрэнээччилэр 5-7, 8-11 кылаастарынан икки бөлөбүнэн толороллор.

2. Дыктааны ытыты бэрээдэгэ

2.1 Бэлэмнэнии түһүмэбэ

2.1.1 М.К. Аммосов аатынан ХИФУ Олонхо научнай-чинчийэр института улахан дьонно 200–250 тыллаах дыктаан тиекиһин, үөрэнээччилэргэ тургутук-дыктааны – СӨ Национальнай бибилэтиэкэтэ бэлэмниир. Сорудахтар биир күн иннинэ тарҕатыллаллар.

2.1.2. Оскуола оҕолоругар дыктаан тургутук быһыытынан онлайн ытытылар. Тургутук-дыктаан СӨ Национальнай бибилэтиэкэтин Олонхо сайтыгар анал платформаҕа сыһыарыллар (<https://olonkho.nlrs.ru/>).

2.1.3 Улахан дьонно Олонхо дыктаанын бэрэбиэркэлиир кэрини М.К. Аммосов аатынан Хотугулуу-Илинни Федеральнай университет Хотугулуу илинни норуоттар тылларын уонна култуураларын институтун Фольклор хаапыдырата бигэргэтэр (2 сыһыарыыны көр).

2.1.4 Улахан дьонно Дыктааны ааҕар, бэрэбиэркэлиир дьону, бланкалар бэчээттэнэн тахсыыларын, докумуону толорууну, наҕараадалааһыны тэрийэр бөлөх миэстэтигэр быһаарар. Олонхо Дыктаанын анал бэлиэлээх Добун суруга уонна Туоһу суруга миэстэтигэр туттарыллар.

2.1.5 Дыктаан ытытылар бириэмэтин уонна миэстэтин тэрийэр бөлөх миэстэтигэр быһаарар.

2.2 Тэрийии түһүмэбэ

2.2.1 Улахан дьонно дыктаан сэтинньи 25–30 күннэригэр өрөспүүбүлүкэ бибилэтиэкэлэрэ ытыталлар.

2.2.2 Оскуола оҕолоругар дыктаан сэтинньи 25 күнүттэн – ахсынньы 5 күнүгэр диэри СӨ Национальнай бибилэтиэкэтин Олонхо сайтыгар онлайн ытытылар (<https://olonkho.nlrs.ru/>).

2.2.3 Улахан дьонно ытыллар дьыктаанна кытта кэлбит дьону анал былаанкаҕа бэлиэтиир ирдэнэр (1 сыһыарыыны көр).

2.2.4 Дьыктааны суруйуу бириэмэтэ – 1 чаас.

2.2.5 Оскуола оҕолоругар ытыллар дьыктаанна, толорооччу бэйэтэ Олонхо сайтын анал платформатыгар киирэн, бэйэлэтин оскуолалатын уонна улуһун ыйан бэлиэтиир.

2.3 Түмүктүүр түһүмэх

2.3.1 Улахан дьонно бигэргэммит кэриннэ (2 сыһыарыыны көр) олобуран дьыктаан бэрэбиэркэтин миэстэтигэр тэрийэр бөлөх онорор уонна наҕараадалааһыны ытар.

2.3.2 Хас биирдии дьыктаан боротокуолланар (3 сыһыарыыны көр), туйгун билиилээх кыттааччылар испииһэктэрин анал форманы толорон (4 сыһыарыыны көр) кииннэммит оройуон (улуус) бибилиэтиэкэтэ туттарар.

2.3.3 Олонхо тылын туйгуннук билэр кыттааччылары тэрийэр бөлөх миэстэтигэр (улууска, нэһилиэккэ) Олонхо Декадатын кэмигэр бэлиэтиир.

2.3.4 Оройуон (улуус) бибилиэтиэкэтэ уопсай боротокуолу толорон (5 сыһыарыыны көр), туйгун билиилээх кыттааччылар (4 сыһыарыыны көр) испииһэктэрин kraeved-nlib@mail.ru электроннай почтаҕа «Олонхо дьыктаана» бэлиэлээх ахсынны 5 күнүгэр диэри ытар.

2.3.5 Оскуола оҕолоругар онлайн-дьыктаан сыаната уонна туоһу суруга тутта платформаҕа тахсар. Туоһу суругу тутта бэчээттэн ылаахха сөп.

2.3.6 Түмүккэ элбэх кыттааччылаах улуустар уонна оскуолалар Добун суругунан наҕараадалааналлар.

2.3.7 Дьыктаан түмүгэ ахсынны 8 күнүгэр СӨ Национальной бибилиэтиэкэтин сайтыгар тахсыаҕа.

Тэрийэр бөлөх

1 Сыһыарыы

Бэлиэтиир илиис

1. Күнэ-дьыла, чааһа: _____
2. Улууһа (оройуона): _____
3. Куората, нэһилиэгэ, сэлиэнньэтэ: _____
4. Ытыллар сирэ: _____
5. Тэрийэр бөлөх чилиэннэрэ (AAA, үлэлиир сирэ, дуоһунаһа) _____

6. Ааҕааччы (AAA, үлэлиир сирэ, дуоһунаһа) _____

№ (шифра)	AAA	Сааһа	Үөрэнэр (үлэлиир) сирэ, кылааһа (кууруһа), дуоһунаһа (дьарыга)	Улууһа (нэһилиэгэ), олорор сирэ	Подпиһа
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

2 Сыһыарыы

Улахан дьон дыктаанын сыаналыыр кэрин

Сыана	Алҕас ахсаана:
«5»	0
«4»	1-4
«3»	5-10
	Таба суруйуу (сурук бэлиэтэ көрүллүбэт), хоһоон да, кэпсээн да халыыштарынан суруйуу көнүллэнэр

3 Сыһыарыы

Толоруу боротокуола

1. Күнэ-дьыла, чааһа: _____
2. Улууһа (оройуона): _____
3. Куората, нэһилиэгэ, сэлиэнньэтэ: _____
4. Ытыллар сирэ(Тэрилтэ аата, аадырыһа) _____
5. Суруйбут киһи ахсаана _____, олортон
«5» сыанаҕа суруйда _____ киһи
«4» сыанаҕа суруйда _____ киһи
«3» сыанаҕа суруйда _____ киһи

Боротокуолу толордо: _____ AAA, дуоһунаһа, үлэлиир сирэ, чыыһылата

Дыктааны бэрэбиэркэлээтилэр: _____ AAA, дуоһунаһа, үлэлиир сирэ, чыыһылата

4 Сыһыарыы

«Туйгун» сыаналаахтар испиһэктэрэ

№	ААА	Сааһа	Улууһа (нэһилиэгэ), олорор сирэ	Үөрэнэр (үлэлиир) сирэ, кылааһа (кууруһа), дуоһунаһа (дьарыга)
1				
2				

Испиһэги толордо: _____ ААА, дуоһунаһа, үлэлиир сирэ, чыыһылата

5 Сыһыарыы

Кииннэммит библиотека толорор боротокуола

Улууһа (оройуона):

Нэһилиэгэ (сэлиэнньэтэ):

№	Дьыктаан ытыллыбыт пууна, аадырыһа	Уопсай кыттыбыт киһи ахсаана	«Туйгун» сыаналаах киһи ахсаана
1			
2			

Боротокуолу толордулар: _____ ААА, дуоһунаһа, үлэлиир сирэ, чыыһылата